

LUONTO JA TUNTEET 4 :

OPEN OHJE

OPPITUNNIN AIHE JA TAVOITE:

Luonto ja tunteet 4 -materiaalipaketin aiheena on tulevaisuus ja sen herättämät tunteet. Tehtävät harjoittavat kykyä kiinnittää huomio toivon ja mahdollisuuksiin. Samalla syvennetään taitoa löytää yhteys toisiin ihmisiin. Mukana on myös harjoitteita, joissa vahvistetaan valmiutta sanoittaa omia tunteita ääneen.

Harjoitukset konkretisoivat, mitä erilaisia syitä omien pelkojen takana voi olla. Pelosta puhuminen auttaa siihen, että pelko ei vello epämääräisenä möykkynä mielessä. Pääpaino Luonto ja tunteet 4 -materiaalissa on kuitenkin toivossa ja mahdollisuuksissa.

Vaihtoehto A: "Luonto ja tunteet 4" on suunniteltu käytettäväksi "Luonto ja tunteet 3" -materiaalipaketin jatkona syventäen jo käsiteltyjä teemoja ryhmän viimeisenä tapaamiskertana.

Vaihtoehto B: "Luonto ja tunteet 4" sopii myös itsenäisenä, irrallisena osana käytettäväksi, mikäli ryhmälle on annettu "Luonto ja tunteet 3" kotitehtävä ennakkotehtäväksi tai se tehdään heti tapaamisen alussa.

KOHDERYHMÄ: Aikuisille ja yli 15-vuotiaille. Soveltuu kouluihin, työyhteisöille sekä erilaisiin ympristöahdistus-työpajoihin.

KESTO, VAIHTOEHTO A: 75–90min.

KESTO, VAIHTOEHTO B: 90–120 min, jos ryhmä tekee Luonto ja tunteet 3 -kotitehtävän tapaamisen aluksi. Ohjeet siihen löytyvät Luonto ja tunteet 3 -tehtäväpaketistä, dia 13. Tällöin ohjaajan tulee tuoda mukanaan myös kuvamateriaalia (esim. vanhoja lehtiä, postikortteja).

HUOMIOITAVAA: Tarvittavat materiaalit 1–2 isoa kartonkia tai pahvia sekä värikyniä. Ympäristöaihe on hyvä olla ohjaajalle ja ryhmälle vähintään pintapuolisesti tuttu.

OHJEET OPPITUNNIN VETÄJÄLLE:

Dia 1: Ohjelma

Dia 2: Kuulumiskierros. Ohjeet dialla.

Ohjaaja voi aloittaa vastaamalla itse malliksi jokaiseen kolmeen kohtaan. Ohjaajan puhuessa osallistujat saavat myös hieman aikaa miettiä omaa vastaustaan.

Dia 3: Mikä kuvaa ajatteluasi parhaiten?

Pyydä, että ryhmä tutustuu hiljaisuudessa dialla olevaan nelikenttään ja samalla pohtii omaa näkemystään esitettyihin väitteisiin. Laatikoiden sisältö vaihtuu siten, että ylärivin laatikoissa henkilö aktiivisesti itse vaikuttaa elämäänsä, ja alarivillä olosuhteilla nähdään olevan enemmän vaikutusta. Sen lisäksi laatikot vaihtuvat siten, että vasemman reunan laatikoissa tulevaisuus on avoin ja oikeassa reunassa tulevaisuus on etukäteen tiedossa.

Esittele laatikot esimerkiksi lukemalla tekstit rauhallisesti ääneen ja esittelemällä niiden erot. Ohjaajan on hyvä keskittää tarkkaavaisuutta siihen, että esittelee laatikot mahdollisimman neutraalisti painottamatta omaa näkemystään ryhmälle.

Valitse opetustilasta neliön mallinen alue ja jaa (kuvitteellisesti tai jos ryhmä on suuri, niin maalarinteipillä) neliö selkeästi dialla olevan nelikentän mukaan. Pyydä ryhmäläisiä asettumaan seisomaan dian mukaan siihen kohtaan nelikentässä, jonka he kokevat vastaavan omaa näkemystään parhaiten. Painota, että ei ole kiire ja huolehdi, että jokainen ehtii rauhassa valita oman paikkansa. Pyydä, että paikan valitseminen tapahtuu harkiten.

Voi olla hyvä todeta ääneen, että mikään valinta ei ole toistaan parempi. Ei ole olemassa yhtä oikeaa vastausta/seisomapaikkaa. Kun jokainen on paikallaan, niin anna vielä hetki aikaa ja varmista, että kukaan ei halua vaihtaa paikkaa.

Tässä vaiheessa voit avata laatikoiden sisältöä tarkemmin. Laatikot 1 ja 2 voivat kertoa määrätietoisuudesta, kun taas laatikot 3 ja 4 voivat kertoa ”elämä kantaa” -asenteesta. Kumpi asenne toimii paremmin, riippuu täysin kontekstista. Laatikoiden 1 ja 3 suhtautumistapa voi olla eduksi siten, että ihminen kykenee joustavasti mukautumaan monenlaisiin vaihtoehtoihin lukkiutumatta mihinkään tiettyyn tapaan toimia, kun taas laatikoiden 2 ja 4 suhtautumistapa maailmaan tukee ennakkointia ja varautumista maailman muuttuessa. Siitä voi olla hyötyä esimerkiksi uhkien tai mahdollisuuksien toteutuessa.

Jos ryhmä ei ole suuri, voivat kaikki kertoa, miksi valitsivat juuri sen seisomapaikan, jossa he nyt ovat. Jos ryhmäkoko on iso, niin pyydä muutamaa vapaaehtoista kertomaan, miksi he seisovat valitsemallaan paikalla.

Lopuksi jaa ryhmä pienempiin 3-4 henkilön ryhmiin. Pyri valitsemaan jokaiseen ryhmään vain yksi henkilö jokaisesta laatikosta. Tavoitteena on, että yksi pienryhmä koostuu ihmisistä, jotka suhtautuvat tulevaisuuteen mahdollisimman eri tavoin, jotta ryhmäkeskustelut olisivat mahdollisimman hedelmällisiä. Tämän tavoitteen voi sanoa ääneen.

Dia 4: Tulevaisuustehtävä 1/5: Maapallon tulevaisuuden nelikenttä. Ohjeet dialla.

Tehtävään kannattaa tässä vaiheessa varata aikaa noin 15-20 minuuttia. Käytettävissä oleva aika tulee kertoa ryhmille heti ja painottaa, sitä, että kaikki ajatukset ja ideat on hyvä kirjata ylös. Toisten ajatuksia ei torpata. Ryhmissä on nyt erilaisia ihmisiä, joten on oletettavaa, että ajatuksetkin ovat erilaisia. Kysymyksiä on tarkoituksella paljon ja ryhmä vastaa niihin, joihin ehtii ja jotka se kokee mielenkiintoisiksi.

Ohjaaja voi kiertää ryhmien luona ja pyrkiä ohjeistamaan niitä siten, että jokaiseen nelikentän laatikkoon tulee sisältöä, vaikka vähemmän mielenkiintoiset kysymykset ryhmä hyppäisikin yli. Ryhmä saattaa joskus jäädä kiinni vain yhteen nelikentän laatikkoista. Tehtävän tarkoitus on lähestyä tulevaisuutta monesta eri näkökulmasta, joten on tärkeää, että jokaista nelikentän laatikkoa työstetään. Kun tehtäväaika alkaa olla loppuillaan, voi ohjaaja pyytää käyttämään viimeiset minuutit pelkästään laatikon ”todennäköinen ja toivottava” työstämiseen.

Dia 5: Tulevaisuustehtävä 2/5: Mistä tulet onnelliseksi? Ohjeet dialla.

Dia 6: Tulevaisuustehtävä 3/5: Kuva ”todennäköinen, ei-toivottava”. Ohjeet dialla.

Dia 7: Tulevaisuustehtävä 4/5: Kuva ”todennäköinen, toivottava”. Ohjeet dialla.

Tehtävät perustuvat Luonto ja tunteet 3 -tehtäväpaketin kotitehtävään ja ne tehdään samoissa pienryhmissä kuin edellinen tehtävä. Jos joltakin puuttuu jokin kuvista, niin hän voi osallistua tehtävään kertomalla asian ilman kuvaa tai piirtämällä itse tehtävän aikana postikortin kokoisen kuvan aiheesta ja esittelemällä sen omalle ryhmälle.

Dia 8: Tulevaisuustehtävä 5/5. Koko ryhmän yhteinen posterit

Pienryhmät yhdistetään ja koko ryhmä tekee oman posterin käyttäen pohjana ohjaajan tuomaa kartonkia. Värikyniä on hyvä olla käytössä. Mikäli opetusryhmä on todella suuri, voi pieniryhmiä yhdistää siten, että yhtä posteria on tekemässä n. 8-10 henkilöä.

Kuvia ei tarvitse välttämättä liimata kartonkiin kiinni. Tärkeintä on tekeminen ja posterista muistoksi otettava valokuva. Mikäli kyseessä on koululuokka/työyhteisö, niin kortit ja kuvat voidaan myös liimata ja posterin/julisteen voi jättää luokkatilaan näkyville.

Ryhmä tai ohjaaja voi halutessaan laittaa valokuvan posterista julkisesti jakoon someen tunnisteella: #luontojatunteet.

Dia 9: Lopetuskierrros.

Tämä harjoitus on tarkoitettu erityisesti niille ryhmille, jotka ovat tavanneet useasti ja tapaavat nyt viimeisen kerran. Tässä yhteydessä opettaja/ohjaaja voi näyttää luontojatunteet.fi -verkkosivustolta löytyviä vaikuttamismahdollisuuksia ja vinkit ympäristöahdistuneelle. Jos ryhmä on tavannut usein, voi ohjaaja vinkata mahdollisuudesta järjestää after-tapaaminen ja kehoittaa ryhmäläisiä keskinäiseen yhteydenpitoon. Ryhmätapaamisten loppuminen saattaa aiheuttaa surua, jos ryhmä on tavannut usein ja ollut tiivis. Lopettamiselle on hyvä sallia riittävästi aikaa.

